

ญาณสัมปັນธมานุสรณ์

อนุสรณ์เนื่องในงานพระราชทานเพลิง
ถวายแด่พระสรีระสังขารพระธรรมวิสุทธิมงคล
(หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน)

ณ เมรุชั่วคราว วัดเกษรศีลคุณ (วัดป่าบ้านตาด)
ตำบลบ้านตาด อำเภอเมืองอุดรธานี
จังหวัดอุดรธานี

วันเสาร์ที่ ๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔
ตรงกับวันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๔ ปีชาล
เวลา ๑๗ นาฬิกา

สำนักในพระมหากรุณาธิคุณ

เมื่อความทราบได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า พระธรรมวิสุทธิมงคล (บัว ญาณสัมปันโน) อายุ ๙๗ ปี พรรษา ๗๗ เจ้าอาวาสวัดเกษรศีลคุณ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี มรณภาพเนื่องจากปอดอักเสบ ณ ภูมิลำเนา วัดเกษรศีลคุณ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๔ เวลา ๐๓.๕๓ น.

สมเด็จพระบวรราชธรรมนิเทศ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงคุณอันประเสริฐ ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานน้ำหลวงสงฆ์พร้อมเครื่องเกียรติยศประกอบศพ ณ ศาลาการเปรียญวัดเกษรศีลคุณ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานไตรครอง โกศโถ ฉัตรเบญจาตั้งประดับ ปี กลองชนะประโคมเวลาพระราชทานน้ำหลวงสงฆ์ และทรงรับศพอยู่ในพระบรมราชานุเคราะห์โดยตลอด

การนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จแทนพระองค์ไปในการพระราชทานน้ำหลวงสงฆ์ ทรงทอดผ้าไตร พระสงฆ์ ๑๐ รูปบังสุกุล แล้วทรงเชิญพวงมาลาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายาฯ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริวัณณวรีนารีรัตน์ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าทีปังกรรัศมีโชติ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์ และของพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าอทิตยาทรกิติคุณ วางที่หน้าโกศศพ

วันศุกร์ที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๔ เวลา ๑๐.๐๐ น.

วันเสาร์ที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๔ เวลา ๑๗.๐๐ น.

เชิญหีบศพตั้งบนจิตกาธาน

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชทานเพลิงศพ
ณ เมรุชั่วคราว วัดเกษรศีลคุณ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี และพระราชทานพระราชนุญาต
ในการถ่ายทอดสดพิธีพระราชทานเพลิงศพทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย และถ่ายทอดเสียง
ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันอาทิตย์ที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๔ เวลา ๐๖.๐๐ น. พระราชทานผ้าไตรในการเก็บอัฐิ

นับว่าเป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นพ้นหาที่สุดมิได้แก่พระธรรมวิสุทธิมงคล (บัว ญาณสัมปันโน)

คณะสงฆ์วัดเกษรศีลคุณ ศิษยานุศิษย์ และญาติมิตรของพระธรรมวิสุทธิมงคล (บัว ญาณสัมปันโน) รู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นที่ยิ่งนี้ตลอดไป

ขอถวายพระพร

พระสวดมนต์

(พระสุตใจ ทันทมน)

เจ้าอาวาสวัดเกษรศีลคุณ

สำนักพระราชวัง

หมายรับสั่งที่ ๑๓๕๓๗

(แบบ ข.)
สำนักพระราชวัง

๓๐ มกราคม ๒๕๕๔

พระธรรมวิสุทธิมงคล (บัว ญาณสมฺปนฺโน) อายุ ๘๗ ปี พรรษา ๗๗ เจ้าอาวาสวัดเกษรศีลคุณ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี มรณภาพเนื่องจากปอดอักเสบ ณ ภูมิจัดเกษรศีลคุณ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๔ เวลา ๐๓.๕๓ น.

วันเดียวกันนี้ เวลา ๑๘.๐๐ น. ขอรับพระราชทานน้ำหลวงสงฆ์พร้อมด้วยเครื่องเกียรติยศประกอบศพ ณ ศาลาการเปรียญวัดเกษรศีลคุณ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานไตรครอง โกศโก นัฏเบญจางตั้งประดับ ปี กลองชนะประโคมเวลาพระราชทานน้ำหลวงสงฆ์ และทรงรับศพอยู่ในพระบรมราชานุเคราะห์โดยตลอด

การนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จแทนพระองค์ไปในการพระราชทานน้ำหลวงสงฆ์ ทรงทอดผ้าไตร พระสงฆ์ ๑๐ รูปบังสุกุล แล้วทรงเชิญพวงมาลาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายาฯ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริวัฒนภรินทร์ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าทีปังกรรัศมีโชติ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์ และของพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าอทิตยาทรกิติคุณ วางที่หน้าโกศศพ.

ประกาศพรณ/พิมพ์/ /ทาน.

วัน	หน้าที่
	พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเวียน เจ้าภาพศพ พระธรรมวิสุทธิมงคล (บัว ญาณสมฺปนฺโน)
	เพื่อทราบ
	เครื่องประกอบเกียรติยศที่พระราชทานมานี้ และเจ้าพนักงานผู้มาปฏิบัติ
	เจ้าภาพไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างใดทั้งสิ้น.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่งโดยหน้าที่ราชการ

/ 15.1.54

ผู้รับรับสั่ง

สำนักพระราชวัง

หมายรับสั่งที่ ๕๓๒๒

(แบบ ก.)
สำนักพระราชวัง

๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชทานเพลิงศพ พระธรรมวิสุทธิมงคล (บัว ญาณสมปนฺโน) ณ เมรุชั่วคราววัดเกษรศีลคุณ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

วันเสาร์ที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๔ เวลา ๑๗.๐๐ น.

แต่งกายเครื่องแบบปกติขาว ไว้ทุกข์.

ประภาพรณ/พิมพ์/ /ทาน.

วัน	หน้าที่	พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ พระธรรมวิสุทธิมงคล (บัว ญาณสมปนฺโน) เพื่อทราบ.	

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับสั่งโดยหน้าที่ราชการ

/ /

ผู้รับรับสั่ง

สำนักพระราชวัง

หมายรับสั่งที่ ๕๗๒๗

(แบบ ก.)
สำนักพระราชวัง

๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ในการพระราชทานเพลิงศพ พระธรรมวิสุทธิมงคล (บัว ญาณสมฺปนฺโน) เจ้าอาวาสวัดเกษรศีลคุณ ณ เมรุชั่วคราววัดเกษรศีลคุณ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

วันศุกร์ที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๔ เวลา ๑๐.๐๐ น. เชิญหีบศพขึ้นตั้งบนจิตกาธาน
วันเสาร์ที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๔ เวลา ๑๗.๐๐ น. สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

เสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชทานเพลิงศพ

วันอาทิตย์ที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๔ เวลา ๐๖.๐๐ น. พระราชทานผ้าไตร ในการเก็บอัฐิ.

ประภาพรรณ/พิมพ์/วิมล /ทาน.

วัน	หน้าที่พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ พระธรรมวิสุทธิมงคล (บัว ญาณสมฺปนฺโน) เพื่อทราบ
	เครื่องประกอบเกียรติยศที่พระราชทานมานี้ และเจ้าพนักงานผู้มาปฏิบัติ
	เจ้าภาพไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างใดทั้งสิ้น.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับสั่งโดยหน้าที่ราชการ

15-2-54

ผู้รับสั่ง

สำนักงานจังหวัดอุดรธานี

ด่วนที่สุด
ที่ อต ๐๐๑๖.๓/๒๕๕๔

สำนักการเลขานุการ ส่วนจิตรลดา
เลขรับที่ 1778
วันที่ 21.11.54
เวลา

ศาลากลางจังหวัดอุดรธานี
ถนนอธิบดี อต ๕๑๐๐

๑๗. กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

กองราชเลขาการในพระองค์ สมเด็จพระบรมราชินีนาถ
เลขรับที่ 1884
วันที่ 22.11.54
เวลา

เรื่อง ขอพระราชทานพระราชนุญาตถ่ายทอดสดพิธีพระราชทานเพลิงศพ พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน)

เรียน ราชเลขาการในพระองค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถ

อ้างถึง หนังสือสำนักการเลขานุการ ที่ รล ๐๐๐๔.๒/๑๐๙๘ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมประชาสัมพันธ์ ที่ นร ๐๒๐๑.๐๑/๕๔๗ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

ตามที่จังหวัดอุดรธานีได้ขอพระราชทานเพลิงศพ และขอพระราชทานกราบบังคมทูลพระกรุณาเชิญเสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชทานเพลิงศพ พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน) ในวันเสาร์ที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๔ ณ วัดเกษรศีลคุณ (วัดป่าบ้านตาด) บ้านตาด ตำบลบ้านตาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ซึ่งจังหวัดได้รับแจ้งว่าได้นำความกราบบังคมทูลทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงรับเชิญเสด็จ ไปในการพระราชทานเพลิงศพ พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน) ในวันเสาร์ที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๔ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมแก่คณะสงฆ์ ข้าราชการ อุบาสก อุบาสิกา พ่อค้า ประชาชน และคณะศิษยานุศิษย์ ทุกหมู่เหล่า หาทิสุดมิได้นั้น

ในการนี้ จังหวัดอุดรธานีขอเรียนเพิ่มเติมว่า ในการพิธีพระราชทานเพลิงศพ พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน) วันเสาร์ที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๔ จะได้มีคณะสงฆ์ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ อุบาสก อุบาสิกา ประชาชน และศิษยานุศิษย์ เดินทางมาร่วมพิธีพระราชทานเพลิงศพเป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจจะมีคณะสงฆ์ และประชาชนบางส่วนไม่สามารถเดินทางมาร่วมในการพิธีพระราชทานเพลิงศพฯ ดังกล่าวได้ จังหวัดอุดรธานีจึงกำหนดร่วมกันเห็นควรให้มีการถ่ายทอดสดพิธีพระราชทานเพลิงศพฯ ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย และถ่ายทอดเสียงทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ในวันเสาร์ที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๔ ณ วัดเกษรศีลคุณ (วัดป่าบ้านตาด) บ้านตาด ตำบลบ้านตาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท และขอพระราชทานพระราชนุญาตดำเนินการถ่ายทอดสดพิธีพระราชทานเพลิงศพฯ ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย และถ่ายทอดเสียงทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ด้วยจักเป็นพระคุณยิ่ง ทั้งนี้ การจะควรประการใดสุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม

ขอแสดงความนับถือ

(นายคมสัน เอกชัย)

ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี

สำนักงานจังหวัด

ฝ่ายอำนวยการ โทรศัพท์ ๐ ๔๒๒๔ ๘๗๗๗

สำนักกราขเลขาธิการ

ที่ รล ๐๐๐๔.๒/ ๖๔๕๓

สำนักกราขเลขาธิการ

สวณจิตรลดา กทม. ๑๐๓๐๓

๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

เรื่อง พระราชทานพระราชนุญาตในการถ่ายทอดสดพิธีพระราชทานเพลิงศพ พระธรรมวิสุทธิมงคล
(บัว ญาณสัมปันโน)

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี
(นายคมสัน เอกชัย)

อ้างถึง หนังสือจังหวัดอุดรธานี ด่วนที่สุด ที่ อด ๐๐๑๖.๓/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอให้นำความกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระราชนุญาตในการถ่ายทอดสด ในโอกาสที่ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ ไปในการพระราชทานเพลิงศพ พระธรรมวิสุทธิมงคล (บัว ญาณสัมปันโน) ในวันเสาร์ที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๔ ณ เมรุชั่วคราววัดเกษรศีลคุณ (วัดป่าบ้านตาด) บ้านตาด ตำบลบ้านตาด อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย และถ่ายทอดเสียงทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระราชทานพระราชนุญาต

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และขอได้โปรดติดต่อกับเจ้าหน้าที่สำนักพระราชวังและเจ้าหน้าที่กรมราชองครักษ์ เกี่ยวกับการนี้ต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ดร. ปรเมศวร์

(ท่านผู้หมื่นมนัสสินธุ์ วัฒนกุล)

ราชเลขาการในพระองค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถ

กองราชเลขาการในพระองค์

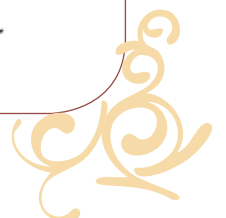
สมเด็จพระบรมราชินีนาถ

โทร. ๐-๒๒๘๒-๕๕๓๑, ๐-๒๒๘๓-๙๒๑๙

โทรสาร ๐-๒๒๘๐-๐๓๓๘

เว็บไซต์ : www.ohmpps.go.th

ปรเมศวร์
ผู้หมื่นมนัสสินธุ์

กำหนดการ

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
เสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชทานเพลิงศพ

พระธรรมวิสุทธิมงคล (บัว ญาณสมฺปนฺโน)

ณ เมรุชั่วคราว วัดเกษรศีลคุณ บ้านตาต อำเภอมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

วันเสาร์ที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๔

.....

- เวลา ๑๕.๐๐ น. - สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่ง จากพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต ไปยังท่าอากาศยานกองบัญชาการกองทัพอากาศ
- เวลา ๑๕.๓๐ น. - รถยนต์พระที่นั่งถึงท่าอากาศยานกองบัญชาการกองทัพอากาศ
- ประทับเครื่องบินพระที่นั่งไปยังท่าอากาศยานทหาร กองบิน ๒๓ อำเภอมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
- เวลา ๑๖.๓๐ น. - เครื่องบินพระที่นั่งถึงท่าอากาศยานทหาร กองบิน ๒๓ จังหวัดอุดรธานี
- นายคมสัน เอกชัย ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี
นายสังคม เมฆอรุณลักษณ์ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุดรธานี
พลตำรวจโท สมพงษ์ คงเพชรศักดิ์ ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๔ และนาวาอากาศเอก นภาเดช ฐปะเตมีย์
ผู้บังคับการกองบิน ๒๓ เฝ้าฯ รับเสด็จ
- พลโท ธวัชชัย สมุทรสาคร แม่ทัพภาค ๒ กราบบังคมทูลเชิญเสด็จขึ้นแท่นรับการถวายความเคารพ
- ทรงขึ้นแท่นรับการถวายความเคารพจากกองทหารเกียรติยศ
- ประทับรถยนต์พระที่นั่งไปยังวัดเกษรศีลคุณ บ้านตาต (ระยะทางประมาณ ๑๕ กิโลเมตร ใช้เวลา ๒๐ นาที)
- เวลา ๑๗.๐๐ น. - รถยนต์พระที่นั่งถึงวัดเกษรศีลคุณ บ้านตาต (วงดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี)
- นายสาโรจน์ แสงอรุณ รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี
และพลตรี ธวัช สุภปลั่ง ผู้บัญชาการกองพลทหารราบที่ ๓ เฝ้าฯ รับเสด็จ
- เสด็จฯ เข้าพลับพลา ประทับพระราชอาสน์
- เสด็จพระราชดำเนินขึ้นเมรุ
- ทรงทอดผ้าไตร ๑๐ ไตรที่จิตกาธานรอบโกศศพ (พระสงฆ์ ๑๐ รูปบังสุกุล เสร็จแล้วลงจากเมรุ)
- ทรงหยิบกระถางข้าวตอกดอกไม้จากเจ้าพนักงานพระราชพิธีวางข้างโกศศพ
- ทรงหยิบรูปเทียนดอกไม้จันทร์จากเจ้าพนักงานพระราชพิธี
- ทรงจุดไฟที่โคมตำรวจวังชูถวาย พระราชทานเพลิง (ชาวพนักงานประโคม ปี่ กลองชนะ)
- เสด็จฯ ลงจากเมรุไปประทับพระราชอาสน์ที่เดิม (พระภิกษุ ข้าราชการและประชาชน ขึ้นประชุมเพลิง)
- เวลา ๑๗.๔๕ น. - ประทับรถยนต์พระที่นั่งไปยังท่าอากาศยานทหาร กองบิน ๒๓ (วงดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี)
- เวลา ๑๘.๐๕ น. - ประทับเครื่องบินพระที่นั่งไปยังท่าอากาศยานกองบัญชาการกองทัพอากาศ
- เวลา ๑๙.๐๕ น. - เครื่องบินพระที่นั่งถึงท่าอากาศยานกองบัญชาการกองทัพอากาศ
- ประทับรถยนต์พระที่นั่ง เสด็จฯ กลับพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต เสด็จฯ ถึงเวลา ๑๙.๓๕ น.
- การแต่งกาย - ข้าราชการในพื้นที่ แต่งเครื่องแบบปกติขาว ไว้ทุกข์
- ข้าราชการในพระองค์ แต่งเครื่องแบบปกติกากีคอตัง ไว้ทุกข์.
- .....

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙	พระครูญาณสุทธาจารย์	วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๑
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานสมณศักดิ์	พระราชญาณวิสุทธิโสภณ*	วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๖
ถวายแต่หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน	พระธรรมวิสุทธิมงคล**	วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

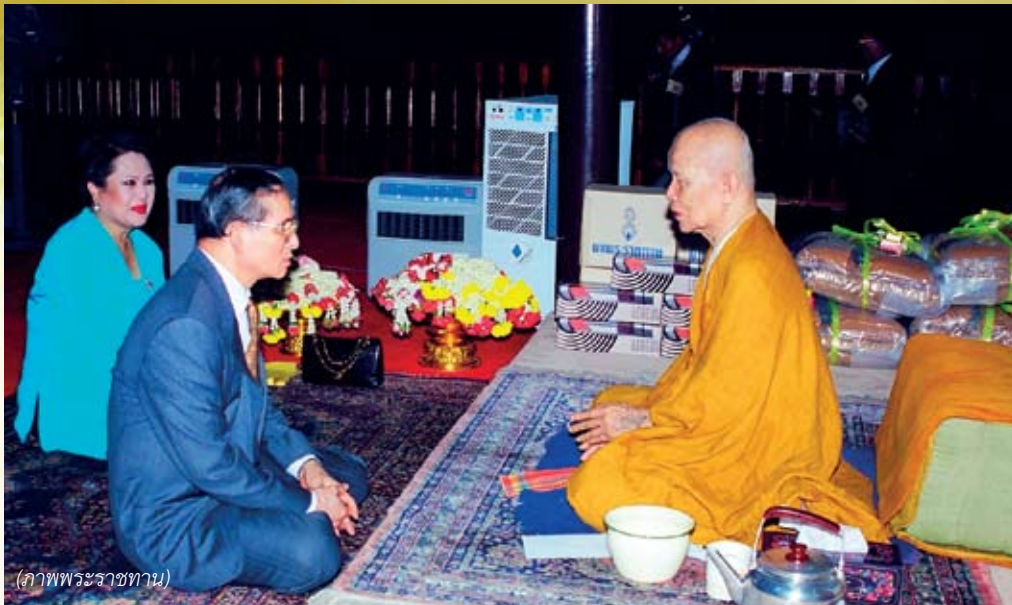
สมณศักดิ์

*พระราชาคณะวิสุทธินิคม สมณวิปัสสนาวิมลอนุสิฐ ยติคณิสสร บวรสังฆาราม อรัญญวาสี

**พระธรรมวิสุทธิมงคล สมณวิปัสสนาโกศลธรรมธารี อรรถภาณีสรรพกิจ โสภิตเสฏฐคุณาภรณ์ ยติคณิสสร บวรสังฆาราม อรัญญวาสี
(ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานสมณศักดิ์ในราชทินนามที่ พระธรรมวิสุทธิมงคล วิ. เป็นกรณีพิเศษ พระราชทานพัดแพรขาว
มีฐานานุศักดิ์แต่งตั้งพระครูปลัด ในราชทินนามที่ พระครูปลัดศรีมงคลวัฒน์ นับเป็นพระราชาคณะชั้นธรรม ฝ่ายวิปัสสนาธุระ รูปที่ ๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
ทรงนมัสการพระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินมาทรงนมัสการพระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน) ทรงสดับพระธรรมเทศนา และทรงถวายทองคำพร้อมปัจจัยร่วมโครงการช่วยชาติกับองค์หลวงตา ณ ภูริองค์หลวงตา สวนแสงธรรม พุทธมณฑลสาย ๓ เขตบางแค กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๔๑ เวลา ๑๙ นาฬิกา

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในพิธีปิดโครงการช่วยชาติ

(ภาพพระราชทาน)

(ภาพพระราชทาน)

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นประธานในพิธีปิดโครงการช่วยชาติ และงานมอบทองคำและดอลลาร์เข้าสู่คลังหลวงครั้งที่ ๑๒ ณ เวทีใหม่ สวนอัมพร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๔๗ เวลา ๑๖ นาฬิกา

(ภาพพระราชทาน)

(ภาพพระราชทาน)

(ภาพพระราชทาน)

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานภาพชุด

(ภาพพระราชทาน)

(ภาพพระราชทาน)

(ภาพพระราชทาน)

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชทานเพลิงพระสรีระสังขารพระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน)
ณ เมรุชั่วคราว วัดเกษรศีลคุณ (วัดป่าบ้านตาด) ตำบลบ้านตาด อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
วันเสาร์ที่ ๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ เวลา ๑๗ นาฬิกา

ในระหว่างพิธีพระราชทานเพลิงพระสรีระสังขาร

(ภาพพระราชทาน)

(ภาพพระราชทาน)

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชทานเพลิงพระสรีระสังขาร พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน) ในโอกาสนี้ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี และพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าอทิตยาทรกิติคุณโดยเสด็จในการนี้ด้วย

พระวรธรรมคติ

“สุโข พุทธานมูปาโท
สุขา สงมสุข สามคคี

สุขา สหุหมมเทศนา
สมคคานํ ตโป สุโข”

ความเกิดขึ้นแห่งพระพุทธเจ้าทั้งหลายให้เกิดสุข การแสดงธรรมให้เกิดสุข
ความพร้อมเพรียงของหมู่ให้เกิดสุข ความเพียรของผู้พร้อมเพรียงกันให้เกิดสุข.

การอุบัติขึ้นของพระพุทธเจ้าในโลกเป็นการยากยิ่ง เพราะเมื่อทรงอุบัติขึ้นแล้วได้ตรัสรู้โดยชอบด้วยพระองค์เอง แล้วทรงมีพระมหากรุณาสั่งสอน บัญญัติพระธรรมวินัยแก่โลก เพื่อความสันติสุข ทรงประทานอริยวงศ์ที่สืบสานต่อกันมาเป็นพุทธวิธีไว้ในโลก

พระธรรมวินัย เป็นสังฆธรรมที่ปริบูรณ์ด้วยพระปริยัติธรรม พระปฏิบัติธรรม และพระปฏิเวธธรรม เพื่อให้พุทธบริษัทได้ศึกษาประพฤติปฏิบัติตามแล้ว ทำให้เกิดสุข เกิดมรรคผลไปตามลำดับ จนถึงที่สุดคือพระนิพพาน

พุทธบริษัทเมื่อได้ศึกษาประพฤติปฏิบัติตามแนวทางแห่งสัมมาปฏิบัติ ซึ่งสรุปลงในศีล สมาธิ ปัญญา ให้ถึงพร้อมย่อมบังเกิดผลให้เกิดสุข ทั้งตนเอง ครอบครัว สังคม ประเทศชาติ

บรรพบุรุษไทยนับแต่องค์พระมหากษัตริย์เป็นต้นมา กอปรด้วยสติปัญญา มองเห็นการณ์ไกล จึงได้รับพระพุทธศาสนา มาประดิษฐานไว้ในแผ่นดินไทย จนเป็นวิถีไทย ชีวิตไทย เมื่อยุคสมัยใด เกิดความไม่สงบสุขขึ้นในบ้านเมือง พระมหาเถระสำคัญในพระพุทธศาสนา ย่อมมีบทบาทในการแก้ปัญหาให้แก่ชาติบ้านเมือง เกื้อหนุนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ให้ดำรงคงเป็นปกติ ดังปรากฏในประวัติศาสตร์ชาติไทย

ยุคกรุงรัตนโกสินทร์ ก็มีพระมหาเถระสำคัญ เช่น สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) เป็นต้น ต่อมาในปัจจุบันนี้ เมื่อชาติบ้านเมืองเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจ ดังเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้ว เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๔๐ พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตาพระมหาบัว ญาณสมฺปนฺโน) พระมหาเถระฝ่ายอรัญวาสี พระกรรมฐานสายหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต ก็ได้มีบทบาทที่โดดเด่นในการช่วยแก้วิกฤติดังกล่าวโดยออกเผยแผ่แสดงพระธรรมเทศนาตามสถานที่ต่างๆ เกือบทั่วประเทศ และเผยแผ่พระธรรมเทศนานั้นทางสถานีวิทยุเสียงธรรมเพื่อประชาชน ทางโทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ชี้นำให้เกิดความพร้อมเพรียงสามัคคี เสียสละเงินทองค้ำจุนประเทศชาติได้อย่างมหาศาล

ดังนั้น พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตาพระมหาบัว ญาณสมฺปนฺโน) จึงเป็นพระมหาเถระที่ประพฤติปฏิบัติตนได้บริบูรณ์ตามพุทธโอวาทว่า “จงทำประโยชน์ตนและประโยชน์ผู้อื่น ให้ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาทเถิด” จึงสมควรที่พุทธบริษัทจะน้อมรำลึก น้อมนำมาเป็นแบบอย่างที่ดี ตามพุทธประเพณีที่พระพุทธเจ้าทรงยกย่องสรรเสริญผู้ถึงพร้อมด้วยภูมิจิตภูมิธรรม พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตาพระมหาบัว ญาณสมฺปนฺโน) เป็นพระเถระรูปหนึ่งที่ได้แสดงภูมิจิตภูมิธรรมอันสูงส่งดังเป็นที่ประจักษ์แก่พุทธบริษัทโดยทั่วกัน

ขอให้พุทธบริษัทได้พึงสำเหนียกศึกษาแนวทางการปฏิบัติอันดีงาม น้อมนำเอามาเป็นแบบแผนแบบอย่างเพื่อเผยแผ่เพื่ออนุชนพุทธบริษัทรุ่นหลังได้รำลึกสืบสานอริยวงศ์ของพระพุทธเจ้า ให้เจริญไพบูรณ์เพื่อความสามัคคีความสุขในหมู่นับไป.

ดร.มหาสมณังวร

(สมเด็จพระญาณสังวร)

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

วัดบวรนิเวศวิหาร

(ภาพพระราชทาน)

พระนิพนธ์ไว้อาลัยแด่ องค์หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน

Chulabhorn Mahidol

B.Sc. (Hons, First Class), Ph. D., C Chem., Hons. F. R. S. C.

(ภาพพระราชทาน)

หลวงตามหาบัว...ท่านพ่อมหาบัวของลูก ท่านพ่อเป็นอริยบุคคลที่ลูกรักและเทิดทูนมาตลอด ถ้าจะถามกันว่าลูกรู้จักท่านพ่อมานานหรือยัง...ก็ต้องตอบว่านานมากกว่าเกือบสี่สิบปีแล้ว ลูกก็ได้ยินชื่อเสียงของท่านพ่อว่าเป็นลูกศิษย์หลวงปู่มั่น ท่านพ่อเป็นพระที่เคร่ง และเป็นสายปฏิบัติ เป็นที่นับถือของชาวอีสานและประชาชนคนไทย ตอนลูกอายุได้ ๑๗-๑๘ ปี ลูกได้ตามเสด็จ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถไปกราบท่านพ่อ...ตอนนั้นก็แค่ได้ขึ้นไปกราบ กราบเสร็จแล้วก็ต้องลงมารอข้างล่าง (ได้ฤกษ์ เพราะในช่วงนั้นยังถือว่าเป็นเด็กฯ อยู่)

ลูกมาได้กราบท่านพ่อและฟังธรรมจริงๆ ก็ราวๆ ปี ๒๕๓๘ ซึ่งตอนนั้นลูกกำลังทุกข์ทั้งทางกาย และทางใจจนซึมเศร้า ต้องเข้าโรงพยาบาลวิชัยยุทธอยู่เป็นเดือนๆ ตอนนั้นลูกไม่พูดเลย เพราะไม่อยากพูด จนแพทย์ พยาบาลวิตก ประกอบกับลูกมีอาการเบื่ออาหารและผอมลงๆ จนน้ำหนักเหลือ ๓๗ กิโลกรัม ทุกๆ คนที่ดูแลลูก (แพทย์ พยาบาล มิตรสหายตลอดจนข้าราชการบริวาร) พากันกังวล

ทุกคนก็พยายามที่จะหาทางให้ลูกสบายใจ โดยหาญาติพี่น้องมาคุยด้วย เมื่อไม่ได้ผลก็พากันนิมนต์พระหลายรูปมาแสดงธรรมให้ลูกฟัง...แต่ก็ยังแก้ไข ปัญหาไม่ได้ จึงมีคนรู้จักท่านหนึ่งมาแนะนำกับผู้หลักผู้ใหญ่ของลูกว่า “นิมนต์หลวงตามหาบัวมาซิ” ก็มีแพทย์ท่านหนึ่งแย้งขึ้นมาว่า “หลวงตามหาบัวนะหรือ จะมา ออกจากวัดท่านยังไม่ค่อยออกเลย แล้วจะให้ท่านนั่งเครื่องบินมาถึงกรุงเทพฯ คงเป็นไปได้” (ช่วงนั้นท่านพอมักจะอบรมพระ และอุบาสิกอุบาสิกา อยู่ในวัดเป็นส่วนใหญ่) แพทย์ท่านนั้นพูดไม่ทันขาดคำเสียงโทรศัพท์ก็ดังขึ้น และพยาบาลที่รับโทรศัพท์ก็บอกว่าทางวัดป่าบ้านตาดแจ้งมาว่า ท่านพ่อจะมาเยี่ยมลูกที่โรงพยาบาล...แค่ได้ฟังข่าวว่าท่านพอมายเยี่ยมลูก ลูกก็ปลื้มมากจนสุดจะบรรยาย คิดอยู่ในใจว่าเป็นบุญของลูกเหลือหลายที่ท่านพอมายาโปรดลูก

เมื่อได้กราบท่านพ่อ ลูกก็เสมือนหายป่วยไปกว่าครึ่งหนึ่งแล้ว ครั้นได้ฟังธรรมของท่านพ่อ ใจอันมืดมิดของลูกก็สว่างไสวอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน ท่านพ่อสอนลูกในตอนนั้นว่า อดีตเป็นสิ่งที่ผ่านไปแล้ว เราไม่สามารถย้อนกลับไปแก้ไขอดีตได้ เพราะฉะนั้นควรปล่อยวาง ไม่ควรเก็บไว้ให้ใจทุกข์เปล่าๆ อนาคตก็ยังมาไม่ถึงไม่ควรคาดหวังหรือจินตนาการไปให้จิตฟุ้งซ่าน ซึ่งเมื่อจิตฟุ้งซ่านแล้ว ก็จะเกิดความทุกข์ได้เหมือนกัน ท่านพ่อสอนว่า “จงอยู่ในปัจจุบัน ทำปัจจุบันให้ดีที่สุดในอนาคตย่อมจะดีตามมา” หลังจากจบการแสดงธรรมโปรดลูก ลูกรู้สึกซาบซึ้ง และศรัทธาท่านพ่ออย่างสุดจะบรรยาย จึงได้กราบขอเป็นลูกศิษย์ ซึ่งลูกก็ได้ยินท่านพอล่าว่า “รับ ด้วยความยินดี”

หลังจากนั้น จิตใจลูกก็สบาย ปลอดภัยไปร่ำ อากาศเจ็บป่วยก็หายวันหายคืนจนออกจากโรงพยาบาลได้ หลังจากออกจากโรงพยาบาล ลูกก็นึกอยากตามขึ้นไปกราบท่านพ่อที่วัดป่าบ้านตาด จังหวัดอุดรธานี แต่ในช่วงแรกๆ ที่ขึ้นไปวัดป่าบ้านตาด ลูกต้องยอมรับว่ากลัวๆ กล้าๆ เพราะเคยได้ยินมาว่าท่านพ่อดุ...จริงๆ แล้ว ลูกมาทราบหลังจากที่ลูกได้กราบท่านพ่ออย่างสม่ำเสมอว่าท่านพ่อไม่ดุเลย แต่กลับเมตตาลูกเหมือนลูกเหมือนหลานแท้ๆ ตอนคิดว่าท่านพ่อดุ ลูกก็เลยไม่กล้าขึ้นไปคนเดียว แต่ชวน ขพนขย องค์กรมนตรี ชาวนัน ธิลวันต์ (ซึ่งเป็นสามีของคุณหญิงไขศรี ธิลวันต์ อาจารย์คณิตศาสตร์ของลูก) ซึ่งท่านก็เป็นศิษย์ของท่านพ่ออยู่แล้ว ไปเป็นเพื่อนฟังธรรมด้วย อะไรที่ลูกไม่กล้าพูดไม่กล้าถามในตอนต้นๆ ท่านองค์กรมนตรีก็ช่วยกรุณาถามนำ เพื่อให้ลูกกล้าพูดกล้าถามด้วยตนเอง

ตอนลูกมาเป็นศิษย์ท่านพ่อใหม่ๆ ท่านพ่อ...ดูแลทุกด้าน นอกจากสอนธรรมะให้ลูกแล้ว ท่านพอยังดูแลเอาใจใส่แม้ในด้านสุขภาพของลูก อาทิเช่น ท่านพ่อเห็นลูกผอมมากถึงเวลาท่านพอดันตอนเช้า ท่านพอก็ให้ลูกนั่งรับประทานอยู่หลังเสาที่ท่านพอนั่งอยู่ (ตอนนั้นศาลาวัดป่าบ้านตาดยังมีเพียงชั้นเดียว) ท่านพอมจะหันมาถามลูกว่า “ทานข้าวหรือเปล่า” ลูกก็ตอบไปว่า “ทานเจ้าคะ” ท่านพอก็ถามต่อว่า “ที่ว่าทานนะ ทานข้าวก็เม็ดหรือก็ซ้อน” อันนี้แสดงถึงความเมตตาเอาใจใส่ลูก แม้ประเด็นเล็กประเด็นน้อย

(ภาพพระราชทาน)

Chulabhorn Research Institute

54 Moo 4 Vipavadee-Rangsit Highway, Bangkok 10210, Thailand

Tel. 5740622-33, Fax. 5737109, 5740611

Chulabhorn Mahidol

B.Sc. (Hons, First Class), Ph. D., C Chem., Hons. F. R. S. C.

(ภาพพระราชทาน)

นอกจากนั้นตอนเป็นศิษย์ท่านพ่อเดือนแรกๆ ลูกยังงอแงอยู่มาก มีเรื่องอะไรกระทบใจเข้าก็มาร้องไห้ไปเล่าเรื่องต่างๆ ให้ท่านพ่อฟังไป ท่านพ่อก็สอนว่า “ทุลกระหม่อมลูก น้ำตาเป็นของมีค่า ควรให้ไหลออกมาด้วยความปิติ ไม่ใช่ความโศกเศร้า” (หลังจากมาเป็นศิษย์ท่านพ่อไม่นาน ท่านพ่อก็เมตตารับลูกเป็นลูกบุญธรรม)

ปีแรกของการเป็นลูกศิษย์ ท่านพ่อบอกให้ลูกนอนโรงแรมซึ่งขณะนั้นชื่อโรงแรมเจริญศรี (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น Centara) เพราะท่านพ่อเป็นห่วงว่าลูกจะไม่คุ้นเคยกับชีวิต “ชาววัดป่า” แล้วดี ๕ กว่าๆ ลูกก็จะเดินทางออกจากโรงแรมมาคอยใส่บาตรอยู่หน้าวัด พอใส่บาตรเสร็จก็เดินไปที่ศาลา ก่อนฉันท่านพ่อก็จะ “ให้พร” และหลังจากนั้นท่านพ่อและพระในวัดก็จะฉันพร้อมกัน ลูกก็ได้รับข้าวกันบาตรท่านพ่อทุกครั้ง หลังจากนั้นแล้วท่านพ่อก็จะเทศน์โปรดญาติโยมที่มาทำบุญ ท้ายสุดท่านพ่อก็จะให้พรอีกครั้ง แล้วลูกก็จะกลับไปพักชั่วคราวที่โรงแรม และจะย้อนกลับเข้ามาที่วัดอีกทีช่วงราวๆ ปายสองโมง ลูกก็จะเข้ามาสนทนาธรรมกับท่านพ่อ และเรียนที่จะภาวนา การภาวนานั้นลูกรู้สึกว่ายากมากในตอนต้นๆ คิดๆ แล้วลูกก็ฆ่าตัวเอง เพราะขนาดทั้งกำหนดลมหายใจเข้าออกแล้ว ยังมีคำบริกรรมกำกับก็ยังไม่วาย จิตแล่นไปคิดเรื่องโน้นเรื่องนี้ ลูกเลยต้องค่อยๆ หัดเริ่มจาก ๑๐ นาทีก่อน

แต่ลูกก็ต้องซื้อสัตย์กับตัวเองโดยใน ๑๐ นาทีนั้น ลูกก็จะท่องแต่คำบริกรรม...กำหนดลมหายใจเข้า หายใจออกอย่างเคร่งครัด มาหลังๆ ลูกก็สามารถภาวนาติดต่อกันได้ถึง ๕๐ นาที แต่กระนั้นช่วงแรกๆ เพราะความช่างสงสัยของลูก ลูกเคยถามท่านพ่อว่า “ทำไมลูกภาวนาแล้ว ลูกไม่เห็นสวรรค์ เห็นเทวดาฯ บ้างเลย ลูกเคยได้ยินว่าคนอื่นๆ เขาว่าเขาเห็นกัน” จำได้เลยว่าตอนนั้นท่านพ่อหัวเราะ และถามลูกว่า “อยากเห็นนักหรือ” ลูกก็บอกว่า “เปล่า” และท่านพ่อก็สอนว่าไม่เห็นนะดีแล้ว เพราะจุดประสงค์ของการภาวนาก็คือ ทำให้จิตรวมเกิดความสงบ ซึ่งจะนำไปสู่การเกิดปัญญา ท่านพ่อบอกว่า ถ้าคนภาวนาแล้วเห็นนรก สวรรค์ เทวดา ภูตผี ก็อาจจะทำให้หลงเพลิดเพลิตติดไปกับสิ่งที่ตนเองเห็น ทำให้ไม่สามารถเข้าสู่ทางสงบได้

ปีต่อๆ มา ท่านพ่อให้ลูกเข้ามาอยู่วัด ลูกก็ได้ใช้ชีวิตแบบ “ชาววัด” สมใจอยาก ที่กุฏิที่ท่านพ่อจัดให้มีห้องนอนห้องเล็กๆ เพียงห้องเดียว และลูกก็นอนกับพื้น ช่วงเช้าลูกก็ตื่นตอนตี ๕ (โดยมีไก่วัดเป็นนาฬิกาปลุก) เพื่อมาเตรียมตัว จัดอาหารใส่บาตร กิจวัตรตอนเช้าอย่างอื่นๆ ก็คงเดิม เพียงแต่ลูกไม่ต้องไปอยู่โรงแรม

ช่วงบ่ายหลังจากสนทนาธรรม ลูกก็ไปอยู่ที่กุฏิและภาวนาตามที่ท่านพ่อสอน เป็นความรู้สึกส่วนตัวของลูกว่า ภาวนาที่วัดป่าบ้านตาดแล้ว จิตลูกรวมเร็วสงบเร็ว นิ่งเร็วกว่าภาวนาที่บ้านหรือโรงแรม คำสอนของท่านพ่อทุกคำลูกจดจำเสมอ คำสอนที่ลูกซาบซึ้งมากที่สุด คือ ท่านพ่อสอนลูกว่า **ทุกอย่างสำคัญที่ใจ** **ชีวิตนี้มีใจเป็นประธาน ถ้าใจเราดีแล้วทุกอย่างจะดีตาม** ดังนั้นลูกจึงพยายามทำใจให้ดีอยู่เสมอ ทำใจให้สะอาดบริสุทธิ์ ไร้ตะกอน หรือความขุ่นข้องหมองใจ นอกจากนั้นท่านพ่อก็สอนให้ลูกรู้จักการให้อภัยแก่คนที่ปฏิบัติต่อลูกไม่ดี ท่านพ่อบอกว่า **ทานอะไรก็ไม่ยิ่งใหญ่เท่าอภัยทาน**

ท่านพ่อบอกสอนลูกให้เข้มแข็งดุจหินผา ไม่ให้อะไรมากระทบใจแล้วเป็นทุกข์ แต่ในขณะเดียวกันท่านพ่อก็สอนให้ลูกอ่อนโยนเหมือนต้นอ้อลู่ลมกับคนที่แวดล้อม ท่านพ่อบอกสอนให้ลูกละโทสะ (ซึ่งแต่ก่อนลูกมีมาก) และให้รู้จักปล่อยวาง ท่านพ่อยังอธิบายอีกด้วยว่า การปล่อยวาง ไม่ใช่ปล่อยวางไปเฉยๆ โดยไม่พิจารณาความถูกต้อง ทุกอย่างต้องผ่านการพิจารณาก่อน ถ้าเราเป็นฝ่ายผิดก็ต้องปรับแก้ไขตนเองแล้วจึงปล่อยวาง ถ้าเราพิจารณาแล้วว่าสิ่งที่เราทำเป็นสิ่งที่ถูกก็ปล่อยวาง “**สิ่งกระทบ**” นั้นไปเลย การได้รับการอบรมช่วงนี้จากท่านพ่อ ส่งผลทำให้ลูกมีสุขภาพดีขึ้น โรคบางโรค เช่น โรคนอนไม่หลับก็หายไปเลย เพราะจิตลูกนิ่งสงบไม่ฟุ้งซ่านอย่างแต่ก่อน

สิ่งที่ท่านพ่อเน้นสอนลูกอีกเรื่อง คือเรื่องความกตัญญูรู้คุณต่อพ่อแม่ ท่านพ่อว่า “**พ่อแม่เลี้ยงเรามาอย่าลืมนัก เราหนี้เราไต่ดักพ่อแม่ ท่านก็ยังไม่ว่าเลยว่า คอยชดคอยล้างให้ แล้วแค่พ่อแม่ตักเตือนจะมีปฏิกิริยาอะไรหนักหนา ไม่ได้ละ ถ้ากตัญญูไม่ได้ก็ไปเกิดเป็นลูกแมงป่องซะ**”

ท่านพ่อย้ำสอนให้ลูกมีสติทุกขณะจิต เพราะท่านพ่อบอกว่า คนเราถ้าขาดสติแล้ว ก็จะทำ

(ภาพพระราชทาน)

Chulabhorn Research Institute

54 Moo 4 Vipavadee-Rangsit Highway, Bangkok 10210, Thailand

Tel. 5740622-33, Fax. 5737109, 5740611

Chulabhorn Mahidol

B.Sc. (Hons, First Class), Ph. D., C Chem., Hons. F. R. S. C.

ในสิ่งที่ไม่เหมาะไม่ควร นอกจากนั้น ท่านพ่อสอนว่าเวลาภาวนาก็ต้องใช้สติกำกับ เพื่อจะป้องกันการหลุดจากการกำหนดลมหายใจ และคำบริกรรมอีกด้วย

คำสั่งสอนของท่านพ่อลูกจดจำ และพยายามปฏิบัติตามอย่างเต็มความสามารถ ทำให้ลูกของท่านพ่อในวันนี้เป็นคนเข้มแข็งขึ้น มีความสุขขึ้น มีความอดทน อดกลั้น มีความสุขุม เยือกเย็น สามารถสู้กับโลกมนุษย์ที่มีแต่ความทุกข์ ความเศร้า การแก่งแย่งชิงดีชิงเด่น ความอิจฉาริษยา ฯลฯ ได้อย่างไม่ทุกข์จนเกินไป ลูกเปลี่ยนไปเป็นคนละคนกับในอดีต ท่านพ่อเป็นผู้ชุบชีวิตให้ลูก ให้ลูกกลายเป็นคนที่ดีกว่าเดิมมากมายนัก

เรื่องที่ลูกกล่าวมาถึงช่วงนี้เป็นเพียงเรื่องที่ท่านพ่อเมตตาลูกทำให้ลูกในฐานะศิษย์คนหนึ่ง แต่พระคุณของท่านพ่อนั้นครอบคลุมไปถึงการที่ท่านพ่อเป็นห่วงประเทศไทย ในปี ๒๕๔๐ ประเทศไทยอยู่ในภาวะติดหนี้ติดสินเป็นอันมาก มองไปแล้วดูอนาคตของเมืองไทยจะมีตมน นักเศรษฐศาสตร์หลายท่านกล่าวว่า เมืองไทยคงต้องก้มหน้าก้มตาใช้หนี้กันไปหลายสิบปี ตอนนั้นท่านพ่อมีความห่วงใยประเทศไทยและประชาชนคนไทย จึงได้จัดให้มีการทำผ้าป่าช่วยชาติ ซึ่งในการนี้ทำให้ท่านพ่อต้องเดินทางไปแทบทุกจังหวัดในประเทศไทย รับบริจาคเงินและทองคำ ต้องเทศน์โปรดประชาชน และได้สอนว่า “*ทองอยู่บนตัวญาติโยม ก็ยังไม่งามสง่าเท่ากับอยู่ในคลังหลวง*” ตอนที่ท่านพ่อเริ่มโครงการผ้าป่าช่วยชาติ ท่านพ่อก็อายุ ๘๐ กว่าแล้ว แต่ท่านพ่อก็ยังปฏิบัติภารกิจในการทำผ้าป่าช่วยชาติอย่างไม่รู้จักเหน็ดจักเหนื่อย ลูกเคย

ตามท่านพ่อไปในครั้งที่ท่านพ่อทำผ้าป่าช่วยชาติในภาคกลาง ลูกเองอายุน้อยกว่าท่านพ่อมาก ก็ยังรู้สึกเหนื่อย

แต่ท่านพ่อยังคงนั่งเทศน์อบรมประชาชนทีละ ๔๕ นาทีเป็นอย่างน้อย และอย่างมากก็ชั่วโมงครึ่ง ท่านพ่อทำเช่นนี้ไปทุกๆ ภาค ทำให้ได้ทองเข้าคลังหลวงถึง ๑๒ ตัน (ก่อนที่จะอาพาธหนัก แต่ดูจากการบริจาคทองคำถวายท่านพ่อเพื่อนำเข้าคลังหลวง ตอนท่านพ่อละสังขาร น่าจะได้ทองคำเข้าคลังหลวงรวมทั้งหมด ๑๓ ตัน) และหนี้สินที่เป็นเงินสกุล Dollar ก็รับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา และนำไปใช้หนี้เรียบร้อย เท่ากับประเทศไทยได้เป็นไทแก่ตัว และทำให้คนไทยทุกคนมีศักดิ์ศรีขึ้นมา

ท่านพ่อไม่เคยคิดถึงตัวเองเลย ไม่เคยหวังอยากได้อะไรได้นี้ เงินบริจาคที่ญาติโยมบริจาค ก็นำไปช่วยคน เช่นนำอาหารไปให้หมู่บ้านที่ขาดแคลนยากจน และได้สร้างโรงพยาบาลอีกด้วย ท่านพ่อบอกว่าวัดนี้ (วัดป่าบ้านตาด) อยู่อย่างพอเพียง ไม่ต้องการความหรูหราหรือฟุ้งเฟ้อ ทุกอย่างท่านพ่อทำเพื่อความกินดีอยู่ดีของประชาชนจริงๆ ความจริงท่านพ่อไม่ได้สงเคราะห์เฉพาะคนไทย คนในประเทศเพื่อนบ้านก็ได้ช่วยเหลือมาตลอด และที่สำคัญท่านพ่อทำทุกๆ อย่างแบบปิดทองหลังพระอย่างแท้จริง

แม้ ณ วันนี้ ท่านพ่อได้ละสังขารไปแล้ว แต่ท่านพ่อจะสถิตอยู่ในดวงใจของลูก และดวงใจของคนไทยทั้งประเทศ และลูกเชื่อว่าเมตตาบารมีของท่านพ่อจะคุ้มครองลูก คุ้มครองปวงประชาชนคนไทยตลอดจนคุ้มครองประเทศไทยให้มั่นคง และมีความร่มเย็นเป็นสุข

สำหรับลูก ลูกให้สัญญา与您ท่านพ่อว่าจะนำคำสั่งสอนของท่านพ่อที่จารึกอยู่ในใจของลูกมาปฏิบัติ เพื่อให้ลูกเข้าสู่ทางสว่างอย่างแท้จริง

“... คือ ความเย็น ชื่นฉ่ำ ของสายน้ำ
คือ ร่มเงา ลึกล้ำ ของพญากษัตริย์
คือ ความสงบ แนวนิ่ง ของวิมูญฉาน
คือ ดวงแก้ว ล้ำค่า อยู่กลางใจ”

ท่านพ่อจะอยู่ในดวงใจของลูกชั่วกาลนาน

กราบเท้าท่านพ่อด้วยความระลึกถึงและเทิดทูนอย่างที่สุด
จุฬารัตน์ (ลูกของท่านพ่อ)

คำระลึกถึง

อาตมภาพมีความคุ้นเคยนับถือกันกับหลวงตามหาบัว ตั้งแต่คราวไปพักที่วัดเจติยหลวง จังหวัดเชียงใหม่ ตามพระบัญชาของสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ วัดบวรนิเวศวิหาร เมื่อพ.ศ.๒๔๘๒-๘๓ สมัยนั้น หลวงตามหาบัว ญาณสมฺปนฺโน ไปเรียนนักธรรมเอก และบาลีประโยค ๓ ที่วัดเจติยหลวง วันหนึ่งได้ขึ้นไปกุฏิพระเทพโมลี (พิมพ์ ธมฺมธโร) แล้วก็เห็นพระบัว ญาณสมฺปนฺโน นอนอยู่ไม่มีมุ้งกมลา ต้องนอนตากยุง อาตมภาพได้ถวายมุ้งหลังหนึ่ง ก็รู้จักมักคุ้นกันมาแต่นั้น ท่านเป็นผู้ที่มีความตั้งมั่นในการศึกษาพระปริยัติธรรม จะเอาเพียงนักธรรมเอกและประโยค ๓ ต่อจากนั้นไปก็จะออกปฏิบัติกรรมฐาน และวิปัสสนากรรมฐาน ซึ่งไปอยู่ศึกษาอบรมกับหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต ๘ ปี จนได้หลักจิตหลักใจแล้วมาตั้งวัดป่าบ้านตาด แนะนำสั่งสอนพระเณรและประชาชนจนมีลูกศิษย์ลูกหา เป็นที่เคารพนับถือเลื่อมใสของประชาชนทั่วประเทศ แม้แต่อาตมภาพขณะใดจิตไม่สงบดับจากกิเลส ก็มาปรึกษาหารือกับหลวงตามหาบัวท่านก็แนะนำ อันนี้เนื่องจากบุญเก่าได้บันดาลให้มาพบกัน

ปลายปีที่แล้วในระยะหลวงตาอาพาธ อาตมาได้แวะไปเยี่ยมหลายครั้ง ในวันที่หลวงตามหาบัวจะละสังขาร อาตมภาพ ขณะพักจำวัดหลับเคลิ้มไป ก็ปรากฏว่าหลวงตามหาบัว ะมาหากราบ ๓ ครั้งก็พูดว่า “เจ้าคุณๆ ผมมาลาณะ” อาตมภาพ ก็ถามว่า “จะลาไปไหน” ท่านบอกว่า “ไปที่ไม่เกิดอีก เพราะชาติสุดท้ายของผม ให้เจ้าคุณอยู่ต่อไป ให้ลูกหลานได้กราบไหว้” แล้วหายไป ตื่นขึ้นก็จำความฝันได้ชัดเจน เวลาประมาณตี ๔ นาฬิกา ก็ยังนึกอยู่ว่า หลวงตามหาบัว คงไม่ได้อยู่กับพวกเราแล้ว ตอนเช้าก็รับทราบข่าว การมรณภาพ รู้สึกใจหายและรู้สึกอาลัยในการจากไปของหลวงตาเป็นที่สุด ซึ่งอาตมภาพมั่นใจว่า “ท่านไม่กลับมาเกิดอีกแล้ว” ท่านได้วางแบบอย่างอันงดงาม ไว้ให้ชนรุ่นหลังได้ดำเนินรอยตาม ขอให้ลูกศิษย์ลูกหาและประชาชน ได้สืบแนวปฏิบัติต่อไป

พระอุดมญาณโมลี (จันทร์ศรี จันททีโป)

พระอุดมญาณโมลี (จันทร์ศรี จันททีโป)

ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๙ (ธ)

เจ้าอาวาสวัดโพธิสมภารณ์ พระอารามหลวง

สัณโฆทนิยกถา

ตั้งแต่พ่อแม่ครูอาจารย์ละสังขารชั้นนี้ อาตมภาพก็ได้เห็นความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวของผู้ที่เกี่ยวข้องกับองค์ท่านในการจัดเตรียมงานต่างๆ นับตั้งแต่สถาบันพระมหากษัตริย์มีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ตลอดพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณอย่างสูงยิ่ง โดยเฉพาะสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงดูแลอุปถัมภ์ค้ำชูด้วยจริยาวัตรอันงดงามของลูกที่มีต่อท่านพ่ออย่างไม่ทรงเห็นแก่ความเหนื่อยยากนับตั้งแต่เริ่มอาพาธจนลมหายใจสุดท้าย ต่อเนื่องจนถึงงานพระราชทานเพลิงพระสรีระสังขารพ่อแม่ครูอาจารย์ฯ ทรงอดทาลับซบตานอนอดทนอดกลั้นสมเป็นขัตติยนารีอย่างแท้จริง

นอกจากนั้นปวงคณะศิษยานุศิษย์ทั้งหลาย นับจากพระสงฆ์องค์เจ้า ข้าราชการ พ่อค้า ประชาชนทุกหมู่เหล่า ทุกเพศ ทุกวัย ทุกสาขาอาชีพ จากทุกสารทิศทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีความพร้อมเพรียงสามัคคีร่วมมือร่วมใจทำงานในหน้าที่ของตนๆ เพื่อให้งานพระราชทานเพลิงของพ่อแม่ครูอาจารย์มีความเรียบง่ายแบบพระกรรมฐานแต่ยิ่งใหญ่อลังการสมพระเกียรติของพ่อแม่ครูอาจารย์ฯ ที่ทำประโยชน์อย่างกว้างขวางทั้งรูปธรรมนามธรรมแก่โลกซึ่งปรากฏผลภายในเวลาเพียงเดือนเศษทุกอย่างก็เสร็จสมบูรณ์ครบถ้วนในทุกด้านทุกทาง ดังจะเห็นได้จากภาพและเรื่องราวต่างๆ ที่เป็นข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์ปรากฏในหนังสือเล่มนี้แล้ว

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการในความศรัทธา ความสามัคคีกลมเกลียว ความกตัญญูกตเวทิตาของท่านทั้งหลายที่มีต่อพ่อแม่ครูอาจารย์ฯ สมกับที่ท่านได้อบรมสั่งสอนและช่วยเหลือพวกเราทั้งหลายอย่างทุ่มเทตลอดมาทั้งทางโลกทางธรรมโดยไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยากแม้สังขารขององค์ท่านจะแข็งแรงพอเป็นไปหรืออ่อนล้าทรุดโทรมเพียงใดก็ตาม แต่เมตตาธรรมของท่านดำรงอยู่อย่างมั่นคงเสมอ

ขอผลานิสงส์แห่งความสามัคคีกลมเกลียว กตัญญูกตเวทิตา จงเป็นเกราะกำบังภัยอันตรายทั้งภายนอกภายในแก่พวกเราทั้งหลาย ขอให้เจริญในธรรมยิ่งๆ ขึ้นไปทุกผู้ทุกคนตามลำดับแห่งธรรมตราบกระทั่งบรรลุถึงนิพพานในที่สุดด้วยเทอญ

มร. ชุตติ ทรัพย์ใส

หลวงปู่บุญมี ปริบุญโน

ประธานคณะสงฆ์ศิษยานุศิษย์องค์หลวงตาฯ

๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

